

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет сценічного мистецтва
Кафедра майстерності актора

**ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО У НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчальна програма до курсу

Харків, ХДАК, 2024

УДК 792:001.89](073)

Т 29

Друкується за рішенням науково-методичної ради
Харківської державної академії культури
(протокол № 10 від 28.03.2024 р.)

Рецензенти:

Кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри режисури Харківської державної академії культури Світлана ШУМАКОВА

Кандидат мистецтвознавства, викладач кафедри загального фортепіано Одеської національної музичної академії ім. А.В. Нежданової Олена СТРИЛЬЧУК

Укладач:

Доктор культурології, професор кафедри майстерності актора Харківської державної академії культури

Антоніна КІКОТЬ

Театральне мистецтво у науково-дослідницькій діяльності : навч. програма
Т 29 для бакалаврів 4 курсу спец. 026 «Сценічне мистецтво», освітні програми
«Акторське мистецтво драматичного театру і кіно» та «Режисура естради та масових свят» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. академія культури, Ф-т сценіч. мистецтва, Каф. майстерності актора ; уклад. А. Кікоть. — Харків : ХДАК, 2024. 12 с.

УДК 792:001.89](073)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
кількість кредитів : денна – 3; заочна – 3	Галузь знань 02 культура і мистецтво	вбіркова	
	Напрямок підготовки 026 сценічне мистецтво		
Загальна кількість годин: денна - 90; заочна – 90	Освітня програма: Акторське мистецтво драматичного театру і кіно Режисура естради та масових свят	Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; самостійна робота – 5	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	20 год.	6 год.
		Семінарські	
		10 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
		Вид контролю: іспит 1 сем.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання — аудиторних 30 /самостійна 60 / 1:2

для заочної форми навчання — аудиторних 8 /самостійна 82 / 1:10,25

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є засвоєння теоретичних і практичних основ наукового дослідження за фаховим напрямом «Сценічне мистецтво»

Завдання навчальної дисципліни:

- Здійснення пошуку та опрацювання інформаційних джерел;
- визначати наукову проблему, тему, мету, завдання дослідження;
- узагальнювати опрацьований матеріал і робити висновки;
- оформляти результати у різних формах викладу матеріалів наукового дослідження.

Визначені освітньою програмою компетентності

Загальні компетентності:

ЗК02.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК06.Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК08.Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

ФК02.Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

ФК05.Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

ФК07.Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

ФК08.Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

ФК10.Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

ФК11.Здатність до спілкування з широкою професійною, науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії з представниками інших творчих професій.

ФК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

Програмні результати навчання:

ПР01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПР07. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПР14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного мистецького і культурного життя.

ПР15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПР16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПР18. Знати основні закони психології творчості.

ПР21. Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

2. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності в закладах культури

Тема 1. Вступ. Предмет, структура та завдання курсу «Театральне мистецтво у науково-дослідницькій діяльності». Основні засади курсу. Проблематика головних розділів.

Форми і методика викладання курсу бакалаврам, що навчаються у вищих навчальних закладах культури і мистецтв. Огляд літератури з курсу.

Інструктаж студентів з цивільного захисту. Правила поведінки та безпеки життєдіяльності під час воєнного стану в Україні.

Тема 2. Сутність понять «наука», «наукове дослідження».

Види знань. Наука як динамічна система знань об'єктивних законів природи, суспільства і мислення. Мета науки. Система наук (типи класифікації системи наук). Характерні риси науки. Функції науки.

Тема 3. Форми наукового викладу матеріалів дослідження.

Характеристика основних форм викладу наукових матеріалів. Монографія. Брошура. Підручник. Навчальний посібник. Наукова стаття. Тези. Доповідь, Повідомлення. Науковий стиль викладу.

Тема 4. Робота з науковою літературою.

Правила роботи з науковою літературою: підбір та опрацювання. Типи аналізу наукової літератури. Форми накопичення інформаційних матеріалів (1, 2, 3 рівня)

Розділ 2. Методи реалізації наукового дослідження у закладах культури

Тема 5. Основні види наукової роботи.

Реферат. Мета написання рефератів. Вимоги до написання рефератів. Курсова робота. Вимоги до написання курсової роботи.

Тема 6. Категоріальний апарат дослідження.

Вибір наукової теми. Наукова проблема. Сутність проблеми. Актуальність дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Мета і завдання дослідження.

Тема 7. Методи наукового дослідження.

Вивчення інформаційних джерел. Аналіз наукового, теоретичного та емпіричного рівня. Обробка дослідницьких результатів.

Аналіз наукової теми: актуальність, новизна, результативність, перспективність. Методи наукового дослідження в руслі культурологічного і мистецтвознавчого підходів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	усього	У тому числі			усього	У тому числі		
		лекції	семінари	Сам. Р.		лекції	семінари	Сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Розділ 1. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності в закладах культури								
Тема 1. Вступ	10	2		8	12	2		10
Інструктаж студентів з цивільного захисту. Правила поведінки та безпеки життєдіяльності під час воєнного стану в Україні.	2	2						
Тема 2. Сутність понять «наука» і «наукове дослідження»	10	2		8	12			12
Тема 3. Форми наукового викладу матеріалів дослідження	16	4	2	10	16		2	14
Тема 4. Робота з науковою літературою	16	4	2	10	16	2		14
Разом за розділом 1	54	14	4	36	56	4	2	50
Розділ 2. Методи реалізації наукового дослідження у закладах культури								
Тема 5. Основні види наукової роботи	12	2	2	8	10			10
Тема 6. Категоріальний апарат дослідження	12	2	2	8	12	2		10
Тема 7. Методи наукового дослідження	12	2	2	8	12			12
Разом за розділом 2	36	6	6	24	34	2		32
Усього годин	90	20	10	60	90	6	2	82

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Принципи підходу до вибору теми наукового дослідження	1
2	Актуальність наукової проблематики	1
3	Обґрунтування вибору теми наукового дослідження	2
4	Вимоги до написання тез на науково-практичну конференцію	2
5	Методи наукового дослідження	2
	разом	10

5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Пошук, систематизація інформації з сучасної проблематики наукового дискурсу у сфері сценічного мистецтва	8
2	Обґрунтування вибору теми наукового дослідження	8
3	Написання тез до науково-практичної конференції	8
4	Підготовка до розробки мети й завдань наукового дослідження	8
5	Підготовка до розробки змісту наукового дослідження	10
6	Підготовка до розробки методів наукового дослідження	10
7	Підготовка к доповіді з обраної наукової теми	8
	Разом	60

6. Форми поточного та підсумкового контролю;

Методи навчання: евристичний, дослідницький, дискусійний

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове тестування, доповідь, презентація.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1				Розділ 2			іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T 7		
10	10	5	5	10	10	10	40	100

Розподіл балів за формами контролю.

- відповідь під час семінару — 3-5;
- виконання практичного завдання — 3-5;
- усне опитування — 1-2;
- письмове тестування — 3-5;
- підготовка та виступ з доповіддю — 8-12;
- презентація — 10-15

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Навчально-методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення передбачає робочу програму, навчальний посібник, інформаційні ресурси.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна: відео-система; монітор

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Безклубенко С. Мистецтво: терміни та поняття. У 2 т. Т. 2. М–Я : енциклопедія. Київ : Ін-т культурології НАМ України. 2010. 256 с.
2. Клековкін О. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: навч. посіб. Київ : АртЕк. 2017. 336 с.
3. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження: Авторський підручник. К.- Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф». 2006. 308 с.
4. Науково-дослідницька діяльність: традиційні напрями та сучасні пріоритети : реком. бібліограф. покажч. / Харків. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди, наукова бібліотека; уклад. : Неудачина Т. І.; відп. ред. Коробкіна О. Г. Харків. ХНПУ. 2019. 60 с.
5. Никоненко Р. Формування понятійно-категоріального апарату з пластичної режисури / Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. Т. 6. № 2. 2023. С. 119-126. <https://artonscene.knukim.edu.ua>.
6. Олексюк О.М., Тушева В.В. Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 176 с.
7. Самойчук К., О. Лівик Н. В. Пошук наукової інформації в науково-дослідницькій діяльності. Електронний навчальний посібник. Освітній портал ТДАТУ імені Дмитра Моторного. <https://elib/tsatu.edu.ua>.
8. Станішевський Ю. Український театр кінця ХІХ – початку ХХ століть: проблеми синтетичної природи і становлення національного режисерського мистецтва. Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття. Київ: Інтертехнологія. 2006. С. 11–82.
9. Фіалко В. О. Образна мова сценічного мистецтва в осмисленні теоретиків і практиків театру/ Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2018. Вип. 22. С. 42-47. https://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkkarogo_2018_22_7
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. ХГАК.- 6-те вид., перероб і доп.К. : Знання, 2008.310 с. Бібліогр. с. 306-310.

Допоміжна

11. Андреева О. Театральні традиції: з минулого – в майбутнє / О. Андреева // Український театр. 2009. № 1. С. 16–18.

- 12.Веселовська Г. І. Український театральний авангард. Київ: Фенікс, 2010. 392 с.
- 13.Винар О. Експлікація поняття «вербальні засоби акторської виразності» в категоріальному мистецтвознавчому дискурсі / Мистецтвознавчі записки. № 41 (2022).
- 14.Гринишина М. Український театральний абсурдизм 1980-х – 1990-х років: Нариси з історії театального мистецтва України ХХ століття. Київ: Інтертехнологія. 2006. С. 867–887.
- 15.Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999.
- 16.Корчова А. Дискусійні питання українського театрознавства кінця ХІХ – початку ХХ століття / Мистецтвознавчі записки. Том 32 (2017).
- 17.Курбас Лесь. Філософія театру. Київ: Видавництво Соломії Павличко «Основи». 2001. 917 с.
- 18.Кушнір В. А. Методологічні основи педагогічних досліджень. // Шлях освіти. 2011. №3. 9-13 с.
- 19.Медведєва А. Теоретичні концепції аналізу сценічного образу актора / Молодь і ринок. № 12 (167). 2018. С. 77-81. <https://mir.edu.ua>.
- 20.Наконечна О. В., Білянська О. Ю. Театрознавство як наука: методичні вказівки з нормативного курсу для студентів першого курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 034 «Культурологія». Одеса. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. 2020. 32 с.
- 21.Никоненко Р. Вплив розвитку сценографії на художньо-образне трактування в пластичній режисурі / Мистецтвознавчі записки. № 42. 2022.
22. Садовий М. Формування сучасної наукової картини світу засобами системи наскрізних понять. 2020.
- 23.Український театр ХХ століття: Антологія вистав / За заг. ред. М. О. Гринишиної; ПСМ НАМ України. Київ: Фенікс. 2012. 944 с.
- 24.Еко Умберто. Як написати дипломну роботу: Гуманітарні науки / Пер. за ред. О. Глотова. Тернопіль. Мандрівець. 2007. 224 с.
- 25.Енциклопедія постмодернізму / за ред. Ч. Е. Вінквіста та В. Е. Тейлора; пер. з англ. Київ: Вид-во Соломії Павличко. 2003.
- 26.Ягодкіна М.О. Акторські школи та методи викладання акторської професії // Збірник матеріалів ХХVІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний розвиток університетської науки та освіти: глобальний і національний вимір змін» . К.: КиМУ. 2022. С. 75-80.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Харківської державної академії культури <http://lib-hdak.in.ua/>
2. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К. С. Станіславського <http://mtlib.org.ua/>

3. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка
<http://korolenko.kharkov.com/>
4. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського
5. Бібліотека Харківського Національного університету ім. В. Н. Каразіна
6. Інтернет-ресурси :
Методологія і організація наукових досліджень.<https://elearn.nubip.edu/ua>

Контрольні питання з дисципліни

1. Наукова проблематика сучасного сценічного мистецтва в Україні.
2. Актуальні напрями розвитку сучасного сценічного мистецтва.
3. Жанрова поліфонія у постмодерному театрі.
4. Види театрів в Україні.
5. Сильова багатогранність театральних вистав.
6. Український театр у контексті світового сценічного мистецтва.
7. Проблематика авангардного театру.
8. Режисерські системи в історії театру.
9. Специфіка режисерського методу в масових формах сценічного мистецтва.
10. Ритуальна і обрядова константа традиційних українських свят.
11. Методи наукового дослідження в руслі культурологічного підходу.
12. Методи наукового дослідження в руслі мистецтвознавчого підходу.
13. Загальнонаукові методи наукового дослідження.
14. Поняття предмету в об'єкті наукового дослідження.
15. Поняття наукової новизни наукового дослідження.

Навчальне видання

**ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО У НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ**

Навчальна програма до курсу

Укладач :

Антоніна КІКОТЬ

доктор культурології, професор кафедри майстерності актора Харківської
державної академії культури

Видається в авторській редакції

План 2024

Формат 60x84/16

Гарнітура "Times". Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. _____ Обл.-вид. арк. _____

Адреса редакції і видавця:

ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз,4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.